

Tantárgy:	Történelem
------------------	-------------------

Évfolyam:	10.
------------------	------------

Időkeret:	3	óra/hét	108	óra/év
------------------	----------	----------------	------------	---------------

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A 10. évfolyam tananyagának tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési- oktatási szakasz végére:

- ismeri a magyar nép őstörténetére és a honfoglalásra vonatkozó tudományos elképzeléseket és tényeket, tisztában van legfőbb vitatott kérdéseivel, a különböző tudományterületek kutatásainak főbb eredményeivel;
- értékeli az államalapítás, valamint a kereszténység felvételének jelentőségét;
- felidézi a középkori magyar állam történetének fordulópontjait, legfontosabb uralkodóink tetteit;
- ismeri a magyarság törökellenes küzdelmeit, fordulópontjait és hőseit; felismeri, hogy a magyar és az európai történelem alakulását meghatározóan befolyásolta a török megszállás;
- be tudja mutatni a kora újkor fő gazdasági és társadalmi folyamatait, ismeri a felvilágosodás eszméit, illetve azok kulturális és politikai hatását, valamint véleményt formál a francia forradalom európai hatásáról;
- összefüggéseiben és folyamatában fel tudja idézni, miként hatott a magyar történelemre a Habsburg Birodalomhoz való tartozás, bemutatja az együttműködés és konfrontáció megnyilvánulásait, a függetlenségi törekvéseket és értékeli a Rákóczi-szabadságharc jelentőségét;
- ismeri és értékeli a magyar nemzetnek a polgári átalakulás és nemzeti függetlenség elérésére tett erőfeszítéseit, a reformkor, az 1848/49-es forradalom és szabadságharc, kiemelkedő magyar politikusait és azok nézeteit;
- önállóan tud használni általános és történelmi, nyomtatott és digitális információforrásokat (tankönyv, kézikönyvek, szakkönyvek, lexikonok, képzőművészeti alkotások, könyvtár és egyéb adatbázisok, filmek, keresők);
- önállóan információkat tud gyűjteni, áttekinteni, rendszerezni és értelmezni különböző médiumokból és írásos vagy képi forrásokból, statisztikákból, diagramokból, térképekről, nyomtatott és digitális felületekről;
- ismeri a magyar és az európai történelem tanult történelmi korszakait, időszakait, és képes azokat időben és térben elhelyezni;
- felismeri, hogy a magyar történelem az európai történelem része, és példákat tud hozni a magyar és európai történelem kölcsönhatásaira;
- képes a történelmi jelenségeket általános és konkrét történelmi fogalmak, tartalmi és értelmező kulcsfogalmak felhasználásával értelmezni és értékelni;

- össze tudja foglalni rövid és egyszerű szaktudományos szöveg tartalmát;
- képes önállóan vázlatot készíteni és jegyzetelni;
- képes egy-egy korszakot átfogó módon, esszé formájában bemutatni;
- történelmi témáról kiselőadást, digitális prezentációt alkot és mutat be;
- önálló véleményt tud alkotni történelmi eseményekről, folyamatokról, jelenségekről és személyekről;

Témakörök óraszámai:

Témakör neve	Javasolt óraszám
A magyar nép eredete és az Árpád-kor	14
A középkori Magyar Királyság fénykora	13
A kora újkor	12
A török hódoltság kora Magyarországon	10
A felvilágosodás kora	7
Magyarország a 18. században	10
Új eszmék és az iparosodás kora	5
A reformkor	10
A forradalom és szabadságharc	8
<i>Szabadon felhasználható órák száma</i>	19
Összes óraszám:	108

Témakör: A magyar nép eredete és az Árpád-kor

Tervezett óraszám: 14+2 szabadon felhasználható óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
Magyar őstörténet és honfoglalás	<ul style="list-style-type: none"> – Az eredet kérdései, a nyelvészet, a régészet, a néprajz és a genetika eredményei – A magyar törzsszövetség az Etelközben – A honfoglalás okai és menete – A kalandozások – a lovas-íjász harcmódor 	<p>Fogalmak: finnugor, törzs, fejedelem, kabarok, vérszerződés, honfoglalás, kettős honfoglalás elmélete, avarok, rovásírás, kalandozások, székelyek, közigazgatás, királyi vármegye, egyházmegye, püspökség, érsekség, tized, nádor, ispán, kancellária, szászok, kunok, tatárok/mongolok, regálé, szerviens, várjobbágy</p> <p>Személyek: Álmos, Árpád, az Árpád-ház, Géza, I. (Szent) István, Koppány, Szent Gellért, Szent Imre, I. (Szent) László, Könyves Kálmán, III. Béla, II. András, IV. Béla, Szent Margit</p> <p>Kronológia: 895/896 a honfoglalás, 907 a pozsonyi csata, 997/1000–1038 I. (Szent) István uralkodása, 1222 az Aranybulla, 1241–1242 a tatárjárás</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A magyarság eredetére vonatkozó elméletek közötti különbségek megállapítása – A mondák, a történeti hagyomány és a történettudomány eredményeinek megkülönböztetése – A kalandozó hadjáratok céljainak azonosítása – Géza fejedelem, I. (Szent) István és IV. Béla uralkodásának jellemzése és értékelése – A kereszténység felvétele és az államalapítás jelentőségének a felismerése – A korai magyar történelmet és az Árpád-kort megjelenítő legfontosabb kulturális alkotások azonosítása
	<ul style="list-style-type: none"> – Géza és I. (Szent) István államszervező tevékenysége – A földbirtokrend szer és a vármegyeszervezet – Az egyházszerkezet 		
A magyar állam megszilárdulása az Árpád-korban	<ul style="list-style-type: none"> – Szent László, az országépítő – Könyves Kálmán törvénykezési reformjai – A kül- és belpolitika új irányai: III. Béla uralkodása – II. András kora: az átalakuló társadalom, az Aranybulla 		

	<ul style="list-style-type: none"> – Újjáépítés a tatárjárás után: IV. Béla – Az Árpádok európai kapcsolatai 	<p>Topográfia: Etelköz, Vereckei-hágó, Kárpát-medence, Pannonhalma, Esztergom, Székesfehérvár, Buda, Muhi, Erdély, Horvátország.</p>	
Összefoglalás és számonkérés			

Javasolt tevékenységek:

- Beszámoló készítése a magyar kalandozó hadjáratok irányairól, sikereiről és kudarcairól, valamint a magyarok harcmódoráról (IKT eszközök segítségével).
- A kalandozó hadjáratok jellegének megvitatása.
- Áttekintő ábra készítése a Szent István-i állam- és egyházszervezetről.
- Információgyűjtés Szent László kultuszáról a krónikák és néphagyományok tükrében.
- Tabló összeállítása az Árpád-kor legfontosabb kulturális emlékeiből.
- Folyamatábra készítése II. András politikai döntéseinek okairól és következményeiről.
- A 13. századi társadalmi rétegek azonosítása az Aranybulla szövegében.
- Az Árpádok európai dinasztikus kapcsolatainak ábrázolása térképen.
- A magyar igazságszolgáltatás gyakorlatának bemutatása Szent László és Könyves Kálmán törvényeinek elemzésével.

Témakör: A középkori Magyar Királyság fénykora

Tervezett óraszám: 13 + 2 szabadon felhasználható óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
Az Anjouk	<ul style="list-style-type: none"> – A királyi hatalom újbóli megszilárdítása I. Károly idején – A visegrádi királytalálkozó 	<p>Fogalmak: aranyforint, regálé, kapuadó, kilenced, bandérium, perszonálunió, sarkalatos nemesi jogok, fő- és köznemes, szabad királyi város, bányaváros, mezőváros, kormányzó,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A 14–15. századi magyar uralkodók politikai

	<ul style="list-style-type: none"> – Az 1351-es törvények – Nagy Lajos hadjáratai 	<p>szekérvár, végvár, szultán, szpáhi, janicsár, rendkívüli hadiadó, füstpénz, koronavám, fekete sereg, zsoldos, Corvina, Szent Korona-tan, Képes krónika.</p>	<p>pályájának felidézése</p> <ul style="list-style-type: none"> – Érvekkel alátámasztott vélemény megfogalmazása az egyes személyek cselekedeteiről, döntéseiről
A török fenyegetés árnyékában	<ul style="list-style-type: none"> – Az Oszmán Birodalom – Török hódítás a Balkánon – Luxemburgi Zsigmond, a közép-európai uralkodó és a török veszély – Hunyadi János, a politikus és hadvezér. – Hunyadi János törökellenes harcai 	<p>Személyek: I. (Anjou) Károly, I. (Nagy) Lajos, Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János, I. (Hunyadi) Mátyás.</p> <p>Kronológia: 1301 az Árpád-ház kihalása, 1308. I. Károly uralkodásának kezdete, 1335 a visegrádi királytalálkozó, 1351 I.(Nagy) Lajos törvényei, 1396 a nikápolyi csata, 1443–1444-es hosszú hadjárat, 1444 a várnai csata, 1453 Konstantinápoly eleste, 1456 a nándorfehérvári diadal, 1458–90 Mátyás uralkodása.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A késő középkori magyar állam és az Oszmán Birodalom főbb összecsapásainak felidézése
Hunyadi Mátyás	<ul style="list-style-type: none"> – Mátyás útja a trónig – A központosított királyi hatalom – Jövedelmek és kiadások – Birodalomépítő tervek – Aktív védelem a török ellen 	<p>Topográfia: Visegrád, Lengyelország, Csehország, osztrák tartományok, Nikápoly, Várna, Nándorfehérvár, Kolozsvár, Kenyérmező, Oszmán Birodalom.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Annak értékelése, hogy az Oszmán Birodalom terjeszkedő politikája milyen hatást gyakorolt a magyar történelemre – Mátyás hatalomgyakorlásának jellemzése
A magyar középkor kulturális hagyatéka	<ul style="list-style-type: none"> – Honfoglalás kori leletek – A Szent Korona. – Várak, királyi udvar, kolostorok, templomok – Magyar geszták, krónikák és szentek legendái 		<ul style="list-style-type: none"> – A reneszánsz kultúra bemutatása Mátyás udvarában – A 14–15. századi magyar történelmet megjelenítő fontos kulturális alkotások azonosítása

Összefoglalás és számonkérés			
-------------------------------------	--	--	--

Javasolt tevékenységek:

- Nándorfehérvár ostromának digitális feldolgozása.
- A korszak kiemelkedő személyiségeinek jellemzése, feltevések megfogalmazása a cselekedeteik mozgatórugóiról. (Pl. Hunyadi Mátyás külpolitikája.)
- Hunyadi János és Mátyás híres ütközeteinek felidézése, bemutatása térképvázlatok és írott források segítségével.
- Kiselőadás készítése 14–15. századi magyar történelem kulturális hagyatékának kiemelkedő emlékeiről.
- A magyar középkor egy kiemelkedő helyszínének (pl. Pannonhalma, Székesfehérvár, Visegrád, stb.) meglátogatása és jellemzőinek bemutatása.
- Gyűjtőmunka készítése Mátyás és a budai zsidók kapcsolatáról.
- Érvek gyűjtése a saját vélemény alátámasztására, ellenvélemények cáfolására. (Pl. Mátyás az igazságos király?)
- Kérdések megfogalmazása a források megbízhatóságára, a szerző esetleges elfogultságára, rejtett szándékaira vonatkozóan. (Pl. korabeli utazók, krónikairók leírásainak elemzése.)

Témakör: A kora újkor

Tervezett óraszám: 12 +2 szabadon felhasználható óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
A földrajzi felfedezések	<ul style="list-style-type: none"> – A portugál és spanyol felfedezések – A korai gyarmatosítás és következményei – A világkereskedelem kialakulása 	<p>Fogalmak: aranyéhség, gyarmat, világkereskedelem, abszolutizmus, infláció, manufaktúra, tőke, tőkés, bérmunkás, kapitalizmus, bank, tőzsde, részvény, örökös jobbság, reformáció, protestáns, evangélikus, református, anglikán, unitárius, vallási türelem, ellenreformáció,</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A felfedezők céljainak és útjainak bemutatása tematikus térképeken – Információk gyűjtése a kialakuló világkereskedelem új útvonalaival, fontosabb

	<ul style="list-style-type: none"> - Az abszolutizmus 	<p>katolikus megújulás, jezsuiták, barokk</p>	<p>termékeiről és szereplőiről</p> <ul style="list-style-type: none"> - Az új munkaszervezési formák bemutatása és összehasonlítása a céhes iparral
A korai kapitalizmus	<ul style="list-style-type: none"> - Az árforradalom - A manufaktúrák - Bankok és tőzsdék - Az európai munkamegosztás és következményei 	<p>Személyek: Kolumbusz Kristóf, Vasco da Gama, Ferdinánd Magellán, Amerigo Vespucci, Kasztíliai Izabella, Luther Márton, Kálvin János, Szervet Mihály, Sylvester János, Károli Gáspár, Pázmány Péter, Apáczai Csere János, Habsburg-dinasztia, V. Károly, Loyolai (Szent) Ignác, XIV. Lajos</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Az európai régiók közötti gazdasági és társadalmi különbségek felismerése - A reformáció okainak és következményeinek bemutatása
Reformáció Európában és Magyarországon	<ul style="list-style-type: none"> - A reformáció előzményei (humanizmus és az egyházi reform igénye) - Luther és Kálvin fellépése - A protestáns egyházak megszerveződése és a protestantizmus elterjedése - A reformáció eredményei Magyarországon 	<p>Kronológia: 1492-től az újkor, <u>1492 Amerika felfedezése</u>, <u>1517 a reformáció kezdete</u>, 1545 a tridenti zsinat megnyitása, 1568 a tordai határozat, 1648 a vesztfáliai békék</p> <p>Topográfia: Spanyolország, India, London, Párizs/Versailles, Sárospatak</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A katolikus és a protestáns tanítások és egyházszerkezet összehasonlítása - A reformáció egyes irányzatai terjedésének nyomon követése térképen - Vallás és politika összefonódásának felismerése - Az erdélyi vallási türelem szerepének és jelentőségének felismerése
„Hitviták tüzeiben”	<ul style="list-style-type: none"> - Vallási konfliktusok Európában. - Etnikai sokszínűség és vallásbéke Erdélyben. 		<ul style="list-style-type: none"> - A katolikus egyház megújulási törekvései és a barokk művészet jellemzői közötti párhuzam felismerése

	<ul style="list-style-type: none"> – A magyar protestáns és katolikus iskolák – A katolikus megújulás és a barokk Európában és Magyarországon 		
Összefoglalás és számonkérés			

Javasolt tevékenységek:

- A felfedező utak irányainak követése és a korai gyarmatok elhelyezése térképen.
- Információk gyűjtése a korai gyarmatosítás módszereiről és következményeiről.
- Beszámoló készítése az európai és magyar reformáció kapcsolatáról (pl. külföldi egyetemek szerepe, kulturális hatások, irányzatok).
- Interjú készítése különböző felekezetek papjaival, lelkészeivel az egyházak szerepvállalásáról és hivatásukról.
- Kiselőadás készítése a reformáció korának valamely jelentős személyiségéről (pl. Szenci Molnár Albert, Pázmány Péter).

Témakör: A török hódoltság kora Magyarország

Tervezett óraszám: 10+ 3 szabadon felhasználható óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
Az ország három részre szakadása	<ul style="list-style-type: none"> – A mohácsi csata és közvetlen előzményei, a kettős királyválasztás – Az ország három részre szakadása 	<p>Fogalmak: rendi országgyűlés, kettős királyság, végvári vitézek, hajdúszabadság.</p> <p>Személyek: I. Szulejmán, II. Lajos, (Szapolyai) János, I. Ferdinánd, Dobó</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A török hadjáratoknak és az ország három részre szakadásának bemutatása térképeken

	<ul style="list-style-type: none"> – A várháborúk és az új végvárrendszer 	István, Zrínyi Miklós (a szigetvári hős), Báthory István, Bocskai István, Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós (a költő és hadvezér), I. Lipót, Savoyai Jenő.	<ul style="list-style-type: none"> – A végvári élet felidézése különböző források (képek, irodalmi alkotások és filmek) alapján
A két magyar állam	<ul style="list-style-type: none"> – A Magyar Királyság a Habsburg Birodalomban: rendi és abszolutista törekvések, konfliktusok – Az Erdélyi Fejedelemség viszonylagos önállósága és aranykora 	<p>Kronológia: 1526 a mohácsi csata, 1541 Buda eleste, 1552 Eger védelme, 1566 Szigetvár eleste, 1568 tordai országgyűlés, 1664 a vasvári béke, 1686 Buda visszafoglalása, 1699 karlócai béke.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A három részre szakadt ország gazdasági lehetőségeinek és szerepének értelmezése adatok, grafikonok, diagramok alapján
A török kiűzése és a török kor mérlege	<ul style="list-style-type: none"> – Magyarország az európai munkamegosztásban – Háborús békeévek: másfél évszázad hódoltság és az ország pusztulása – A török kiűzése 	<p>Topográfia: Mohács, Buda, Kőszeg, Eger, Szigetvár, Habsburg Birodalom, Erdélyi Fejedelemség, Hódoltság, Magyar Királyság (királyi Magyarország), Pozsony, Gyulafehérvár, Bécs</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A török hódoltság hosszú távú hatásainak azonosítása – A 16-17. századi magyar történelmet megjelenítő fontos kulturális alkotások azonosítása
Összefoglalás és számonkérés			

Javasolt tevékenységek:

- A mohácsi csata eseményeinek megvitatása különböző interpretációk alapján.
- Politikai portré készítése a korszak kiemelkedő személyiségeiről (pl. Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós).
- Államszervezeti ábrák készítése a Magyar Királyságról és az Erdélyi Fejedelemségről.
- Az országrészek és a fontosabb várak, csaták elhelyezése vaktérképen.
- A török kiűzése állomásainak nyomon követése térképen.
- A Habsburg-magyar konfliktusok okainak és eredményeinek vázlatos összegzése.
- Korabeli beszámolók gyűjtése a török kiűzéséről (pl. Bél Mátyás, Schulhof Izsák).

- Különböző történelmi elbeszélések összehasonlítása a narráció módja alapján.(Pl. Brodarics István és Szulejmán a mohácsi csatáról.)

Témakör: A felvilágosodás kora

Javasolt óraszám: 5 +3 szabadon felhasználható óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
A felvilágosodás	<ul style="list-style-type: none"> – Tapasztalat és értelem – a felvilágosodás új világképe. – A felvilágosodás államelméletei. – A szabad verseny elmélete. 	<p>Fogalmak: felvilágosodás, jogegyenlőség, hatalmi ágak megosztása, népfelség, társadalmi szerződés, szabad verseny, alkotmány, alkotmányos monarchia, elnök, miniszterelnök, felelős kormány, cenzus, általános választójog, forradalom, diktatúra, jakobinus, Szent Szövetség.</p> <p>Személyek: Nikolausz Kopernikusz, Isaac Newton, Charles Louis Montesquieu, Jean-Jacques Rousseau, Adam Smith, George Washington, Maximilien Robespierre, Bonaparte Napóleon.</p> <p>Kronológia: 1689 a Jognyilatkozat, 1776 a Függetlenségi nyilatkozat, 1789 a francia forradalom, 1804–1814/1815 Napóleon császársága, 1815 a waterlooi csata.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A középkor és a felvilágosodás világképének összehasonlítása. – A felvilágosodás államelméleteinek összehasonlítása különböző szempontok alapján. – A brit és az amerikai államszervezetet bemutató ábrák értelmezése. – Az Emberi és polgári jogok nyilatkozatában megjelenő felvilágosult elvek azonosítása. – A forradalmi gondolat és a legitimitás
A brit alkotmányos monarchia és az amerikai köztársaság működése	<ul style="list-style-type: none"> – A parlamentáris rendszer: parlament és kormány. – Az elnöki rendszer: kongresszus és elnök. 		
A francia forradalom és hatása	<ul style="list-style-type: none"> – A forradalom kitörése és az Emberi és polgári jogok nyilatkozata. – A jakobinus diktatúra. – Napóleon birodalma: a polgári berendezkedés exportja. 		

		Topográfia: Nagy-Britannia, Amerikai Egyesült Államok, Párizs, Oroszország, Waterloo.	eszméjének értelmezése, azonosítása.
--	--	--	--------------------------------------

Javasolt tevékenységek:

- Képek és irodalmi idézetek gyűjtése a felvilágosodás világképének bemutatásához.
- Vita a brit és az amerikai államszervezet sajátosságairól.
- Vita rendezése a francia forradalom pozitív és negatív hatásairól.
- Gondolattérkép készítése a francia forradalom okairól.
- Történelmi személyiségek jellemzése, feltevések megfogalmazása viselkedésük mozgatórugóiról. (Pl. Robespierre, Napóleon.)
- Elsődleges történelmi források elemzése, összefüggések felderítése. (Pl. a Függetlenségi nyilatkozat elemzése és a felvilágosodás hatásának kimutatása.)

Témakör: Magyarország a 18. században

Tervezett óraszám: 10+ 2 szabadon felhasználható óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
A Rákóczi-szabadságharc	<ul style="list-style-type: none"> – Magyarország a Habsburg Birodalomban – A szabadságharc okai és céljai – A szabadságharc politikai és katonai fordulópontjai – A szatmári béke 	<p>Fogalmak: kuruc, labanc, szabadságharc, trónfosztás, amnesztia, felvilágosult abszolutizmus, kettős vámhatár, úrbéri rendelet, Ratio Educationis, türelmi rendelet, nyelvrendelet</p> <p>Személyek: II. Rákóczi Ferenc, Mária Terézia, II. József</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A Rákóczi-szabadságharc céljainak és eredményeinek összevetése – A szabadságharc katonai történetének felidézése térképek, képek és szöveges források segítségével – Magyarország újranevesülésének és a folyamat eredményének értelmezése tematikus térképek segítségével

	kompromisszuma		<ul style="list-style-type: none"> – A felvilágosult abszolutizmus eszmei és politikai háttérének, valamint eredményeinek azonosítása – Mária Terézia és II. József politikájának összehasonlítása – II. József személyiségének bemutatása, uralkodásának mérlege, értékelése – A 18. századi Magyarország legfőbb kulturális eredményeinek azonosítása
Magyarország újranevesülése és újranépesítése	<ul style="list-style-type: none"> – A belső vándorlás, a szervezett betelepítés és az öntevékeny betelepülés A többnyelvű és többvallású ország – Gazdaság és életmód 	<p>Kronológia: 1703–1711 a Rákóczi-szabadságharc, 1711 a szatmári béke, 1740–1780 Mária Terézia uralkodása, 1780–1790 II. József uralkodása</p> <p>Topográfia: Temesvár, Határőrvidék, Poroszország</p>	
A felvilágosult abszolutizmus reformjai	<ul style="list-style-type: none"> – A Pragmatica Sanctio – A felvilágosult abszolutizmus céljai – Mária Terézia: együttműködés és reform – II. József reformpolitikája és kudarca 		
Összefoglalás és számonkérés			

Javasolt tevékenységek:

- Összefoglaló készítése a szabadságharc okainak és eredményeinek összehasonlítására.
- Vita Magyarország és a Habsburg-dinasztia kapcsolatáról.
- Képek, térképek, irodalmi szövegek gyűjtése a Rákóczi-szabadságharc kapcsolatban.
- A Rákóczi-szabadságharc nemzetközi kapcsolatainak ábrázolása gondolattérképen.
- A népességmozgások és az egyes népcsoportok nyomon követése térképen.
- Magyarázó ábra készítése a kettős vámhatár működéséről.

- Beszélgetés az állami iskolarendszer létrejöttéről és működéséről a Ratio Educationis részlete alapján.
- A történelmi tér változásainak leolvasása különböző térképekről. (Pl. Magyarország etnikai összetételének, elemzése.)

Témakör: Az új eszmék és az iparosodás kora

Tervezett óraszám: 5 +1 szabadon felhasználható óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
Liberalizmus, nacionalizmus és konzervativizmus	<ul style="list-style-type: none"> – Liberalizmus: jogegyenlőség és alkotmányosság – Nacionalizmus: nemzetépítés és nemzetállam – Konzervativizmus: szerves reform és a forradalom elutasítása 	<p>Fogalmak: liberalizmus, nacionalizmus, nemzetállam, konzervativizmus, reform, ipari forradalom, munkanélküliség, tömegtermelés, szegregáció</p> <p>Személyek: James Watt, Thomas Edison, Henry Ford</p> <p>Topográfia: Manchester, New York, Párizs</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A 19. század politikai eszméinek azonosítása szöveges források alapján – Az iparosodás hullámainak azonosítása és összevetése – Egy ipari nagyváros életkörülményeinek jellemzése – Az ipari forradalomk ökológiai következményeinek azonosítása – A 19. századi demográfia
	<p>Az ipari forradalom hullámjai</p> <ul style="list-style-type: none"> – Az első hullám: textilipar, bányászat, kohászat – A közlekedés forradalma – A második hullám: elektronika és vegyipar – A gyár és a futószalag. – Az ipari forradalmak társadalmi és környezeti hatásai 		

			i változások okainak feltárása
Összefoglalás és számonkérés			

Javasolt tevékenységek:

- Az egyes politikai eszmék álláspontjai közötti különbségek megbeszélése.
- Grafikonok, adatsorok elemzése az ipari forradalmak társadalmi és demográfiai hatásairól.
- Kiselőadások tartása fontosabb találmányokról.
- Az ipari forradalom társadalmi hatásainak megvitatása.

Témakör: A reformkor

Tervezett óraszám: 10+ 6 szabadon felhasználható óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
A politikai élet szinterei	<ul style="list-style-type: none"> – A Habsburg Birodalom és Magyarország – A rendi országgyűlés és a megyerendszer – A reformkori Pest-Buda – A nyilvánosság megteremtése, politika és kultúra 	<p>Fogalmak: alsó- és felsőtábla, érdekegyesítés, közteherviselés, jobbágyszabadítás, örökváltság, ősiség, hitel, polgárosodás,</p> <p>Személyek: József nádor, Klemens Metternich, Wesselényi Miklós, Széchenyi István, Kölcsey Ferenc, Deák Ferenc, Kossuth Lajos, Ganz Ábrahám.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A jobbágyszerzés és megoldási javaslatainak értelmezése szövegek és adatok alapján – A nyelvkérdés és a nemzetté válás bemutatása különböző források segítségével. (Pl. magyar államnyelv, a zsidóság nyelvváltása, Löv Lipót) – A polgári alkotmányosság programjának bemutatása politikai írások, országgyűlési felszólalások és ábrák alapján
A reformkor fő kérdései	<ul style="list-style-type: none"> – A magyar nyelv ügye és a nemzetté válás 		

	<ul style="list-style-type: none"> – A jobbágykérdés: örökváltság, kárpótlás – A polgári alkotmányosság kérdése – Széchenyi és Kossuth programja és vitája 	<p>Kronológia: 1830–1848 a reformkor, 1830 a Hitel megjelenése, 1844 törvény a magyar államnyelvről.</p> <p>Topográfia: Pest-Buda, Pozsony, Bécs</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Széchenyi és Kossuth társadalmi háttérének, egyéniségének, álláspontjának és eredményeinek összevetése – A nemzeti kultúra és a kor politikai törekvései közötti kapcsolatok azonosítása példák alapján – A reformkor legfőbb kulturális eredményeinek, alkotásainak azonosítása különböző típusú források alapján
Összefoglalás és számonkérés			

Javasolt tevékenységek:

- Ábrák készítése a rendi államszervezet működéséről.
- Kiselőadások, prezentációk készítése a reformkor jelentősebb alkotásairól.
- Táblázatos összefoglaló készítése a reformellenzék, a konzervatívok és az udvar álláspontjáról a főbb vitakérdésekben.
- A reformkor legfontosabb kérdéseinek, jellemzőinek azonosítása szépirodalmi művekben és más szöveges forrásokban.
- Híres emberek, történelmi személyiségek jellemzése, feltevések megfogalmazása viselkedésük mozgatórugóiról. (Pl. Széchenyi István, Görgey Artúr; az érdekegyesítéssel és a törvény előtti egyenlőséggel kapcsolatos viták bemutatása.)
- Elsődleges történelmi források elemzése, összefüggések felderítése. (Pl. Széchenyi programja a Stádium 12 pontja alapján.)

Témakör: A forradalom és a szabadságharc

Tervezett óraszám: 8 óra

Ismeretek és fejlesztési feladatok:

Részletes követelmények			
Témák	Altémák	Fogalmak és adatok/Lexikák	Fejlesztési feladatok
A forradalom céljai és eredményei	<ul style="list-style-type: none">– Az európai forradalmi hullám és március 15.– Az első magyar polgári alkotmány: az áprilisi törvények– A Batthyány-kormány tevékenysége	<p>Fogalmak: márciusi ifjak, sajtószabadság, cenzúra, áprilisi törvények, népképviselői országgyűlés, politikai nemzet, nemzetiség, honvédség, Függetlenségi nyilatkozat</p> <p>Személyek: Petőfi Sándor, Batthyány Lajos, Kossuth Lajos, Görgei Artúr, Bem József, Klapka György, Ferenc József, Julius Haynau</p> <p>Kronológia: 1848. március 15. a pesti forradalom, 1848. április 11. az áprilisi törvények, 1848. szeptember 29. a pákozdi csata, 1849. április–május a tavaszi hadjárat, 1849. április 14. a Függetlenségi nyilatkozat, 1849. május 21. Buda visszavétele, 1849. augusztus 13. a világosi fegyverletétel, 1849. október 6. az aradi vértanúk és Batthyány kivégzése</p> <p>Topográfia: Pest, Pozsony, Pákozd, Debrecen, Isaszeg, Világos, Komárom, Arad</p>	<ul style="list-style-type: none">– A reformkori elképzeléseknek, a forradalom követeléseinek és az áprilisi törvényeknek az összehasonlítása– A forradalom eseményeinek felidézése források segítségével– A szabadságharc néhány döntő csatájának bemutatása térképek, beszámolók alapján– A szabadságharc néhány kiemelkedő szereplőjének, illetve vértanújának bemutatása– A nemzetiségek és a kisebbségek részvételének (pl. németek, szlávok, és zsidók) bemutatása a szabadságharcban és az azt követő megtorlás során– A forradalom és a szabadságharc
A szabadságharc főbb eseményei és kiemelkedő szereplői	<ul style="list-style-type: none">– Harc a dinasztiaival és a vele szövethető nemzetiségekkel– A tavaszi hadjárat– A Függetlenségi nyilatkozat, kísérlet az önálló állam megteremtésére– A szabadságharc leverése és a megtorlás		

			eredményeinek értékelése – A magyar forradalom és szabadságharc elhelyezése az európai környezetben
Összefoglalás és számonkérés			

Javasolt tevékenységek:

- A szabadságharc főbb eseményeinek elhelyezése vaktérképen.
- Vita a szabadságharc vereségének okairól.
- Kisesszé készítése a forradalom és szabadságharc valamely vitatott kérdéséről.
- A forradalom és szabadságharc eseményeit megörökítő művészeti alkotások (képek, irodalmi szövegek, filmek) gyűjtése és értelmezése.
- Konfliktusos élethelyzetek és életutak bemutatása a szabadságharc nemzetiségi vagy zsidó származású résztvevői köréből.
- Az európai történelem és a magyar történelem kölcsönhatásainak elemzése. (Pl. az 1848-as forradalmak kölcsönhatásai.)

TEVÉKENYSÉGEK ÉS MUNKAFORMÁK A 10. ÉVFOLYAMON

- A tananyag típusához, illetve a tanított diákközösséghez, iskola programjához és technikai felszereltségéhez igazítva választ a tanár a különböző oktatási stratégiák közül.
- Az oktatási módszerek közül jellemző az előadás, a magyarázat, az elbeszélés, projekt munkák és a házi feladatok.
- Számonkérések jellemző módja esszé és tesztek írása, összefoglalások előkészítéseként gondolattérképek készítése. Irányított szempontok alapján szövegértési és szövegalkotási gyakorlatok összeállítása.
- A munkaformák közül a frontális osztálymunka használata mellett elsősorban a páros munka, a csoportmunka, az egyénre szabott munkaforma és a differenciált tananyag-feldolgozás alkalmazása.
- A kooperatív tanulási-tanítási technikák alkalmazása mellett az önálló munkavégzés és tanulás kialakítása is fontos feladat.
- A digitális oktatási módszereknek ebben a képzési szakaszban is kiemelt jelentősége van (pl. prezentációk készítése).